

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา และวิเคราะห์สรุปเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 สังกัด นำเสนอในรูปแบบตาราง และการบรรยาย

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวโน้มรูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี ตามกรอบแนวคิดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้การวิจัยตามแนว อี เอฟ อาร์ (Ethnographic Futures Research) ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาคือ

1.1 ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา ที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.3 ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.4 นักการศึกษา ในหน่วยงานทางการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.5 กรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในกลุ่มประชากร ดังต่อไปนี้

2.1 คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี

2.1.2 เป็นผู้มีเวลาในการให้ข้อมูลตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2.1.3 เป็นผู้ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวก

2.2 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 เจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดปัตตานี จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 3 คน

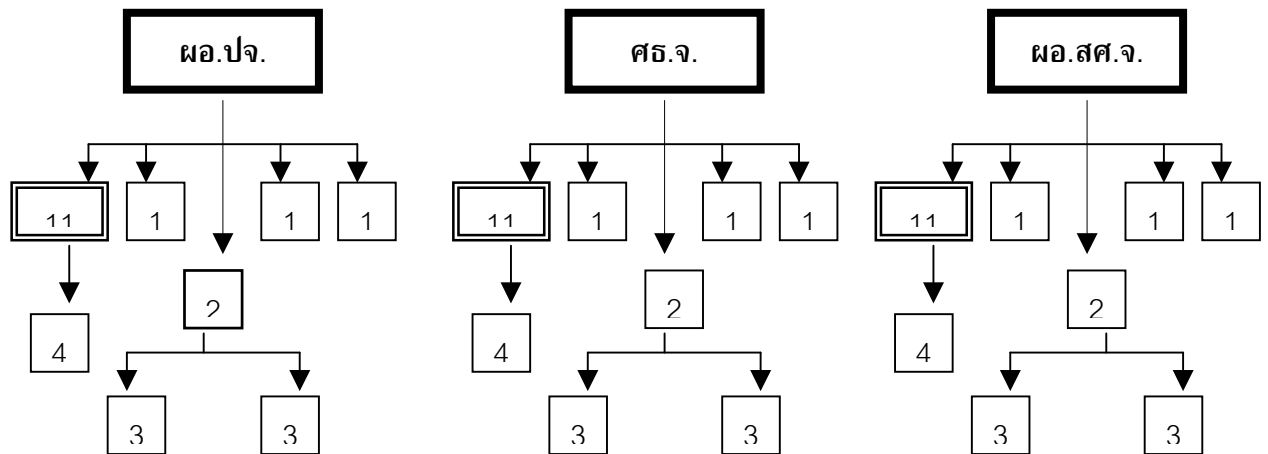
2.2.2 ให้กลุ่มตัวอย่างที่เจาะจงตามข้อที่ 1 เสนอรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดของตน โดยต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ สังกัดละ 4 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน

2.2.3 ให้กลุ่มตัวอย่างที่เจาะจงตามข้อที่ 1 เสนอรายชื่อนักการศึกษาในสังกัดของตนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสังกัดละ 1 คนจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการศึกษา จำนวน 3 คน

2.2.4 ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการศึกษาที่ได้รับการเลือกตามข้อที่ 3 เสนอรายชื่อครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดเดียวกัน ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด สังกัดละ 2 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา 6 คน

2.2.5 ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่สุดโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในแต่ละสังกัด เสนอรายชื่อบุคคลที่เป็นกรรมการสถานศึกษาและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดสังกัดละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการสถานศึกษา 3 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สามารถแสดงให้เห็นดังภาพประกอบที่ 6

ภาพประกอบที่ 6 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คำอธิบายประกอบ

1	หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา แต่ละสังกัด
11	หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดใหญ่
	หมายถึง นักการศึกษา แต่ละสังกัด
3	หมายถึง ครูผู้สอนแต่ละสังกัด
4	หมายถึง กรรมการสถานศึกษา

จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 27 คน
รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

สังกัด	ผู้บริหารหน่วยงาน ทางการศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	นักการศึกษา	กรรมการ สถานศึกษา	รวม
สปข.	1	4	2	1	1	9
สข.	1	4	2	1	1	9
สศ.	1	4	2	1	1	9
รวม	3	12	6	3	3	27

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1.1 ส่วนที่ 1 แบบบันทึกเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ในแบบบันทึกจะประกอบด้วย แนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา

1.2 ส่วนที่ 2 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาใน 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจะเป็นการสัมภาษณ์ถึงแนวโน้มในอนาคตที่ประกอบด้วยภาพอนาคตในทางที่ดี ภาพอนาคตในทางที่ไม่ดี และภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือไว้ดังนี้

2.1 จัดทำร่างแบบบันทึกเนื้อหาจากเอกสาร และร่างแบบบันทึกการสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

2.2 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์ที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ที่ไม่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน

2.3 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) โดยการศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับแนวนโยบายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา จากห้องสมุด จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปัตตานี และสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแต่ละสังกัด นำมาสรุปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยเน้นสาระสำคัญในเรื่องกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา แล้วบันทึกผลการสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์ ลงในแบบบันทึกเนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field) ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ติดต่อผู้ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2.2 จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์พร้อมปฏิทินการออกสัมภาษณ์

2.3 โทรศัทพ์นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ที่แน่นอนกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง

2.4 กำหนดเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คนละประมาณ 2 ชั่วโมง

2.5 หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ผู้วิจัยได้ถอดเทปบันทึกเสียง การสัมภาษณ์และเรียบเรียงเขียนเป็นรายงานการสัมภาษณ์ฉบับร่างประกอบด้วยภาพอนาคตในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานทั้ง 3 ภาพ ได้แก่ ภาพอนาคตในทางที่ดี ภาพอนาคตในทางที่ไม่ดี และภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดและนำกลับไปให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขอีกครั้งภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยไปปรับกลับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวนโยบายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา ใช้การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ เนื้อหาสรุปเปรียบเทียบนำเสนอในรูปแบบตารางและการบรรยาย

2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 นำร่างรายงานการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนที่ได้ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้ว มาแจกแจงเพื่อหาความถี่ของแนวความคิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือเป็นความเห็นร่วมกันของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ หรือทั้งหมดในแต่ละหัวข้อของการสัมภาษณ์ เพื่อแยกแยะความคล้ายคลึงของแนวความคิดที่ปรากฏในเนื้อหาของรายงานการสัมภาษณ์โดยไม่มี การแต่งเติม

2.2 นำประเด็นแนวคิดที่ได้ จัดทำเป็นตารางสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อหาความถี่แต่ละประเด็นจากผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน

2.3 นำแนวความคิดที่เป็นลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือที่เป็นความเห็นร่วมกันซึ่งมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับมาสรุปเป็นภาพอนาคตทั้ง 3 ภาพ คือ สรุปภาพอนาคตในทางที่ดี สรุปภาพอนาคตในทางที่ไม่ดี สรุปภาพอนาคตในทางที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งถือเป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 นำสรุปภาพอนาคตในทางที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด ที่เป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มาเขียนเป็นภาพอนาคต แนวโน้ม รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์หาฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

แบบบันทึกเนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร

แนวปฏิบัติในการ ประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	สถานศึกษาสังกัด สปช.	สถานศึกษาสังกัด สช.	สถานศึกษาสังกัด สศ.
การควบคุมคุณภาพการ ศึกษา			
การตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา			
การประเมินคุณภาพ การศึกษา			